

Sygn. akt I ACa 897/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik (spr.)
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSA Regina Kurek
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. S., D. S. i B. L.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 3 kwietnia 2014 r. sygn. akt I C 934/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty po 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I A Ca 897/14

UZASADNIENIE

Powodowie, A. S., D. S. oraz B. L. w pozwie o zapłatę skierowanym przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. wnieśli o zasądzenie na rzecz każdego z nich kwoty 40.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia za ból i cierpienie spowodowane tragiczną śmiercią ich ojca w dniu 16 listopada 2003r oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów kosztów postępowania. Pozwana podniosła, że wypadek, który został opisany w pozwie miał miejsce w dniu 16 listopada 2003 r. W stanie prawnym obowiązującym w tej dacie nie wskazywano na możliwość dochodzenia od ubezpieczycieli na podstawie

art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, a to oznacza, że osobom pośrednio poszkodowanym nie przysługiwało zadośćuczynienie za doznane przez nie cierpienia psychiczne. Stosowna nowelizacja przepisu art. 446 k.c. miała miejsce dopiero w dniu 3 sierpnia 2008 r. Odnosząc się do kwot dochodzonych powództwem, strona pozwana podniosła, że są one zdecydowanie zawyżone. W odniesieniu do żądania odsetek strona pozwana wskazała, że wyrok w odniesieniu do zadośćuczynienia ma charakter konstytutywny i tym samym świadczenie staje się wymagalne dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia, tak więc odsetki mogą być naliczane w razie zwłoki w zapłacie zasądzonej sumy dopiero od dnia następnego po uprawomocnieniu się wyroku.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2014r:

1/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. S. kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia zapłaty;

2/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda D. S. kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia zapłaty;

3/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki B. L. kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia zapłaty;

4/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. S. kwotę 3.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

5/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda D. S. kwotę 3.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

6/ zasądził od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki B. L. kwotę 3.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Za podstawę faktyczną wyroku Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

W dniu 16 listopada 2003 r. o godz.13:20 w miejscowości P. na drodze nr (...) kierujący samochodem marki F. jadąc dwukierunkową jezdnią drogi w kierunku M. przekroczył oś jezdni doprowadzając do zderzenia z jadącym prawidłowo z kierunku przeciwnego samochodem F.. W wyniku wypadku kierujący samochodem F. M. S. poniósł śmierć, jadąca z nim żona, H. S. doznała obrażeń. W dnia 8 listopada 2004 r. (...) S.A. w W. powiadomił H. S. o przyznaniu jej odszkodowania w wysokości 20.000,00 zł. zgodnie z zawartą ugodą.

Powodowie są rodzeństwem. Ich relacje z ojcem były bardzo dobre. Powód A. S. nie mieszkał z rodzicami od 1989 r., jednak odwiedzał ich w każdy weekend, spędzał z nimi czas, był zżyty z rodzicami, często pomagał ojcu w pracach w gospodarstwie. Powód korzystał również z pomocy finansowej ojca, lub jego porady przy zaciąganiu pożyczek. Po śmierci ojca powód A. S. zamknął się w sobie; był załamany, nie był w stanie wykonywać pracy, popadł również w długi. Obecnie regularnie odwiedza grób ojca, przynajmniej raz w miesiącu.

Relacje powoda D. S. z ojcem były równie dobre. Mieszkał on razem z rodzicami, więc zmarły M. S. wspierał go w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, gdyż w owym czasie powód nie posiadał wystarczającego doświadczenia. Po śmierci ojca powód przeżył załamanie, przez 2-3 lata był w złym stanie psychicznym. W chwili śmierci ojca powód miał własną rodzinę – żonę i dwoje dzieci. Również często odwiedza grób ojca. W chwili obecnej gospodarstwo rolne należące do powodów nie funkcjonuje tak dobrze, jak przed śmiercią ich ojca, który nie służył radą i pomocą przy jego prowadzeniu.

Powódka B. L. w chwili śmierci ojca miała męża i syna, nie mieszkała z rodzicami od około 20 lat. Jej relacje z rodzicami były bardzo dobre, często jeździła do rodziców, była z nimi bardzo żyta, zwłaszcza z ojcem. Zawsze mogła liczyć na ojca – jeździł z nią do lekarzy, pomagał jej finansowo. W okresie poprzedzającym śmierć M. S. powódka zachorowała na nowotwór tarczycy. Ojciec był dla niej wielkim wsparciem w chorobie. Powódka nie mogła sobie poradzić ze śmiercią

ojca. Nie była w stanie wykonywać pracy, ostatecznie się z niej zwolniła, z uwagi na konieczność zajmowania się matką. W dalszym ciągu odczuwa brak ojca, szczególnie w związku ze wznowieniem choroby nowotworowej. Powódka chciałaby by również i obecnie w chorobie towarzyszył jej ojciec, odczuwa brak jego wsparcia psychicznego i pomocy w leczeniu. Na wspomnienie o ojcu powódka reaguje emocjonalnie.

W dniu 23 maja 2011 r. powodowie jako poszkodowani pośrednio zwrócili się do strony pozwanej o wypłatę zadośćuczynienia pieniężnego po 40.000,00 zł za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią ojca M. S.. Jako podstawę prawną dochodzenia zadośćuczynienia powodowie wskazali art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

W odpowiedzi, strona pozwana poinformowała, że po rozpatrzeniu roszczeń nie może przyznać wnioskowanego zadośćuczynienia. Uzasadniając, strona pozwana podniosła, że roszczenia osób najbliższych w wyniku śmierci poszkodowanego spowodowanej czynem niedozwolonym zawarte są w przepisie art. 446 § 3 i 4. Unormowanie § 4 powołanego przepisu przewiduje możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zastosowanie jednak tego przepisu nie będzie możliwe z uwagi na fakt, że działanie ubezpieczonego sprawcy miało miejsce przed wejściem w życie tego przepisu tj. 3 sierpnia 2008 r.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów, okoliczności przyznanych przez strony oraz zeznań świadków. Zaoferowane przez strony dokumenty nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności, jak również ich wiarygodność nie była kwestionowana przez strony w czasie procesu. Zeznania zarówno świadków, jak i stron również zostały uznane za w pełni wiarygodny materiał dowodowy. Ich wiarygodność nie była kwestionowana przez strony, nie budziła też wątpliwości Sądu. Osoby będące świadkami to osoby spoza kręgu osób najbliższych powodom, które nie mają interesu w rozstrzygnięciu sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron. Ich zeznania były logiczne, spójne, korelujące z pozostałymi dowodami. Podobnie należy ocenić zeznania powodów. Powodowie przedstawili swoje relacje z ojcem i sytuację po jego śmierci w sposób logiczny, rzeczowy, stosunkowo zwięzły i pozbawiony nadmiernej egzaltacji i epatowania cierpieniem. Zeznania powódki były bardziej emocjonalne, jednakże nie wpływa to na ocenę ich wiarygodności. Treść tych zeznań prowadzi do wniosku, że były one spontaniczne i szczerze.

Zdaniem Sądu Okręgowego sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Podstawą roszczenia jest wówczas art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. W niniejszej sprawie powodowie niewątpliwie doznali krzywdy w postaci zerwania więzi rodzicielskiej pomiędzy nimi, a zmarłym M. S.. Więzy łączące rodziców z dzieckiem, również pełnoletnim, a nawet w pełni dojrzałym, są bardzo silne i mają duży wpływ na życie emocjonalne człowieka. Nagła utrata ojca, z którym byli związani emocjonalnie, poza tym wspólnie się wspierali i liczyli na wzajemną pomoc i opiekę, była dla powodów bardzo silnym wstrząsem, wywołała u nich poczucie straty, żalu, tęsknoty, ale także niepewności o dalszy los owdowiałej matki i poczucie braku oparcia i współdziałania ojca. Mając na uwadze delikatną i w znacznej mierze trudno uchwytną materię, jaką należało poddać ocenie ustalając charakter relacji łączących pokrzywdzonych i osobę zmarłą oraz skutki jej nagłego zerwania na skutek śmierci, Sąd jako odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego uznał kwotę 40.000,00 zł dla każdego z powodów, która zgodna jest z żądaniem pozwu.

Sąd przyjął, że kwoty żądane przez powodów nie są wygórowane i adekwatne do rozmiaru krzywdy każdego z nich, jakkolwiek nie sposób oszacować rozmiaru doznanych przez nich cierpień. Zebrany w sprawie materiał dowodowy prowadzi jednak do wniosku, że choć wywołane śmiercią ojca przeżycia każdego z powodów nie musiały być identyczne, a tym bardziej nie muszą być w taki sam sposób uzewnętrzniane, to jednak w przypadku każdego z powodów były na tyle silne i przykre, że uzasadniają przyjęcie, że rozmiar krzywdy w każdym przypadku był na tyle duży, że uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia w kwotach żądanych w pozwie.

W przedmiocie żądania odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 817 § 1 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c. stwierdzając, że należały się one powodom, zgodnie z ich żądaniem, od dnia 1 lipca 2011 r. albowiem miesiąc wcześniej doszło do zgłoszenia szkody przez powodów, zawierającego żądanie zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego. Ustalenie wysokości należnego świadczenia z tego tytułu na poziomie określonym w niniejszym postępowaniu było, zdaniem Sądu, możliwe

w powyższej dacie. W orzecznictwie przyjmuje się, a pogląd ten jest w pełni akceptowany przez Sąd w niniejszym składzie, iż zasadniczo zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego i od tej chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (por. wyrok SN z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, LEX nr 602683, wyrok SN z dnia 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66, M.P.Pr. 2011/9/479-483, wyrok SN z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok SN z dnia 16 grudnia 2011 r., V CSK 38/11, LEX nr 1129170). O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku – w całości - wniosła strona pozwana, zarzucając:

1/ sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

poprzez przyjęcie, że powodowie w wyniku tragicznej śmierci ojca M. S. doznali znacznych cierpień fizycznych i psychicznych oraz, że na wysokość zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia wpływ miało ich natężenie, rodzaj, czas trwania i skutki, mimo iż w toku postępowania sądowego nie zostało wykazane, aby śmierć ojca oprócz bólu spowodowanego stratą osoby bliskiej spowodowała dezintegrację życia powodów i dolegliwości fizyczne lub psychiczne;

2/ naruszenie prawa materialnego wskutek niewłaściwego zastosowania:

a/ przepisu art. 448 w zw. z art. 23 kc i 24 § 1 kc polegające na przyjęciu, iż przepis ten stanowi podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008r. , w następstwie naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej powódki ze zmarłym;

b/ przepisu art. 481 § 1 kc poprzez uznanie, że pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia pieniężnego w postaci zapłaty zadośćuczynienia.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji, zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna. Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny uznaje za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego oraz materialnego.

W pierwszym rzędzie należy podnieść, że nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc poprzez błędną jego wykładnię, tj. nieprawidłowe przyjęcie, iż ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych pośrednio poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym poprzez śmierć osoby bliskiej.

Należy uwagę na fakt, że strona pozwana nie odpowiada za własny czyn, ale z tytułu odpowiedzialności gwarancyjnej w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, czyli za czyn osoby ubezpieczonej w granicach odpowiedzialności ubezpieczonego na zasadach przewidzianych przez art. 822 kc i art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 2124, poz. 1152 ze zm.). Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim, a więc szkody wyrządzone wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 i n. k.c), jak i szkody wyrządzone na skutek czynu niedozwolonego. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy, ryzyka, słuszności oraz nawet w sytuacjach, gdy odpowiedzialności nadano charakter absolutny (bezwzględny). Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej sięga zatem tak daleko, jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego, która ma charakter wtórny do odpowiedzialności cywilnej wskazanego w ustawie lub w umowie podmiotu.

Istotą ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest wejście ubezpieczyciela na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w sytuację prawną ubezpieczającego, w zakresie ponoszonej przez niego

odpowiedzialności odszkodowawczej. Wyjaśnić przy tym należy, że osoba prawna będąca fikcją prawną w granicach działalności jej organów lub osób, którymi się posługuje w ramach funkcjonowania w obrocie może dopuścić się naruszenia cudzych dóbr osobistych i posiada w tym zakresie legitymację bierną.

Ma rację strona apelująca, że przepis art. 446 § 4 kc ma zastosowanie do zdarzeń powstałych po dacie wejścia w życie tego przepisu czyli, 3 sierpnia 2008r. W ustawie nowelizującej k.c. brak jest bowiem przepisów intertemporalnych, w których ustawodawca stanowiłby o możliwości stosowania wprowadzonej regulacji do zdarzeń zaistniałych przed jej wejściem w życie. W niniejszej sprawie wypadek miał miejsce przed dniem wejścia w życie ustawy wprowadzającej do k.c. art. 446 §4.

Za nieuzasadniony jednak należy uznać zarzut naruszenia art. 24 kc i art. 448 kc. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało ugruntowane stanowisko wyrażone m.in. w uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 32/11 (OSNC 2012/1/10) przyjmujące, że: „Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c, także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia”. W istocie stanowisko to zostało wykształcone po wejściu w życie art. 446 § 4 kc i było co do zasady reakcją za dokonane zmiany ustawowe, niemniej Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę zgadza się z tym poglądem. Wszak katalog dóbr osobistych jest otwarty. Dynamika życia społecznego, zachodzące zmiany kulturowe wymaga potrzeby rewizji dotychczasowych poglądów i ich weryfikacji w aspekcie zachodzących potrzeb społecznych w tym również ochrony więzi rodzinnych stanowiących podstawę funkcjonowania społeczeństwa. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy.

Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Naruszenie dobra osobistego polega zatem na zerwaniu więzi emocjonalnej z osobą z którą powód pozostaje w szczególnie bliskiej w relacji rodzinnej.

Zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podstawową funkcją zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych jest funkcja kompensacyjna. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić doznaną krzywdę, a zatem wszelkie ujemne uczucia, cierpienia i przeżycia psychiczne, związane z utratą bliskiej osoby, które nie dają się w prosty sposób przeliczyć na wartości pieniężne, ma kompensować ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej oraz przedwczesną utratę członka rodziny.

Powodowie ponieśli szkodę niematerialną związaną z utratą ojca. Jest to szkoda związana ze sferą dóbr niematerialnych. Strata ojca niewątpliwie związana jest z bólem, poczuciem krzywdy i zawiedzionych nadziei i ściśle powiązana ze sferą ujemnych przeżyć psychicznych o wysokim nasileniu. Z tych względów za uprawniony należy przyjąć pogląd, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut braku podstaw dowodowych do przyjęcia, że powodowie w wyniku tragicznej śmierci ojca M. S. doznali znacznych cierpień fizycznych i psychicznych oraz, że na wysokość zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia wpływ miało ich natężenie, rodzaj, czas trwania i skutki.

Sąd Okręgowy szczegółowo umotywował w tej kwestii swoje stanowisko, które w żaden sposób nie cechuje dowolność. Omówił obszernie wszystkie okoliczności faktyczne w kontekście kryteriów mających wpływ na wysokość zasądzonego na rzecz powodów zadośćuczynienia. W konsekwencji zdaniem Sądu drugiej instancji zasądzona na rzecz powodów kwota zadośćuczynienia jest adekwatna i w żaden sposób nie może być uznana za niewskazaną, czy rażąco wygórowaną.

Powodowie wykazali bowiem, że ich więź ze zmarłym była bardzo silna, co przejawiało się m.in. częstymi kontaktami oraz zainteresowaniem M. S. losem dzieci, pomaganiem im, również finansowym. Powodowie bardzo przeżyli śmierć

ojca, która była nagła i niespodziewana. Zdarzenie to wywołało u nich głęboki wstrząs, poczucie przygnębienia i osamotnienia. W dalszym ciągu, mimo upływu ponad 10 lat od wypadku powodowie odczuwają brak ojca. Często powracają wspomnienia. Bez wątplenia zmarły M. S. był osobą zaradną, na którą wszyscy członkowie rodziny zawsze mogli liczyć. Jego śmierć odcisnęła istotne piętno na życiu powodów, którzy musieli włożyć wiele pracy i wysiłku, aby odzyskać spokój i równowagę.

Zgodnie z art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni licząc od daty zawiadomienia o wypadku, a strona pozwana nie wykazała przesłanek uprawniających do przysunięcia terminu, o których mowa w art. 817 § 2 kc. Przyznane zadośćuczynienie – tak co do zasady jak i co do wysokości - zaktualizowało się już na wskazaną datę wymagalności.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 k.p.c , 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1349) uznając, iż nakład pracy pełnomocnika oraz stopień zawilości niniejszej sprawy uzasadnia przyznanie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 1800 zł .